Bouwen aan morgen

Foto: Frank Bosvelt

Hoofdlijnenakkoord 2026-2030

VOOR WINTERSWIJK
EEN DORP VAN ONS ALLEMAAL

Winterswijk

D66
Winterswijk

Inleiding

Met dit hoofdlijnenakkoord geven Voor Winterswijk, D66 en de PvdA richting aan de toekomst van Winterswijk. We kiezen bewust voor een akkoord op hoofdlijnen: duidelijk in ambitie, maar met ruimte om in te spelen op ontwikkelingen, kansen en initiatieven die de komende jaren ontstaan. Hiermee geven we het college de ruimte en verantwoordelijkheid om voortvarend aan de slag te gaan met de uitvoering. De toekomst van Winterswijk hangt samen met de keuzes die we nu maken. Alles grijpt in elkaar: woningen, scholen, zorg, verenigingen, bereikbaarheid en werkgelegenheid. Haal je één schakel weg, dan verliest het geheel zijn kracht.

We bouwen verder aan een Winterswijk dat vooruit durft te kijken. Een dorp dat aantrekkelijk blijft voor jonge inwoners die hier willen blijven wonen, leren, ondernemen en opgroeien. Tegelijk willen we ook dat senioren in Winterswijk prettig, zelfstandig en goed kunnen blijven wonen.

Winterswijk staat er goed voor: ondernemers blijven investeren, er wordt volop gebouwd en onze voorzieningen zijn sterk en toegankelijk. Winterswijk groeit de komende jaren verder als het kloppend hart van de Oost-Achterhoek: een dorp met regionale voorzieningen en kansen die passen bij deze tijd, zonder het dorpse karakter te verliezen. Dagelijks komen mensen naar Winterswijk voor onze voorzieningen, het prachtige buitengebied, levendige centrum of voor onderwijs en zorg. Deze regionale rol willen we behouden en versterken. Als onderdeel hiervan hechten we belang aan de actieve rol die Winterswijk heeft in grensoverschrijdende samenwerking.

De gemeente staat tegelijkertijd voor stevige uitdagingen. De druk op gemeentelijke financiën neemt toe en de ambtelijke capaciteit is beperkt. We kunnen niet alles doen. Juist daarom kiezen wij niet voor een dichtgetimmerd akkoord, maar voor een hoofdlijnenakkoord waarin wij keuzes durven te maken en uitgaan van pragmatisch bestuur. Dit akkoord laat ruimte om in te spelen op ontwikkelingen en kansen die we vandaag nog niet kennen en waar nodig te herijken.

Voor de uitvoering van dit akkoord kiezen we voor een bestuur dat lokaal geworteld is, weet wat er leeft in Winterswijk en tegelijk met een open blik naar buiten kijkt. Want de uitdagingen van vandaag en morgen stoppen niet bij de gemeentegrens.

In dit akkoord kiezen we bewust voor vier grote thema's die wij belangrijk vinden om Winterswijk sterk te houden en vooruit te brengen. Hiermee kiezen wij ervoor om extra focus en richting aan te brengen voor de toekomst van Winterswijk. Dat betekent niet dat we andere thema's minder belangrijk vinden, maar hierop het huidige beleid zullen voortzetten.

Wij bouwen aan een dorp dat zijn eigen karakter behoudt, maar tegelijk een stap naar voren durft te doen als spil in de regio.

Inhoudsopgave

1. Inleiding 2

2. Investeren in Jeugd 4

3. Een toekomstbestendig buitengebied 7

4. Bouwen aan een sterke samenleving 10

5. Ruimte om te wonen, werken en te ontmoeten 13

6. Aan de slag 16

7. Bijlage 1 voorlopige portefeuilleverdeling 17

Thema 1

Investeren in Jeugd

Foto: Kleissen

Investeren in Jeugd

Een leefbaar Winterswijk van morgen vraagt om investeringen in de generatie van vandaag. Daarom kiezen wij ervoor om jeugd en jongeren een prominente plek te geven in dit hoofdlijnenakkoord. De uitdagingen zijn groot. Winterswijk heeft te maken met stevige ontgroening, terwijl we de jeugd juist hard nodig hebben.

Een deel van de jongeren ervaart Winterswijk als een dorp waar weinig te doen is. Het welzijn van onze jeugd staat onder druk. Mentale problemen nemen toe, steeds meer jongeren ervaren prestatiedruk, stress en eenzaamheid. De jeugdzorg loopt vast door oplopende hulpvragen en wachtlijsten.

Wij geven deze uitdagingen prioriteit. We zetten in op preventie en het verbeteren van welzijn, daarbij hebben we nadrukkelijk oog voor mentale gezondheid. Dit doen wij onder andere door voldoende ontmoetingsplekken, activiteiten en jongerenvoorzieningen. Tegelijkertijd handhaven we wanneer er grensoverschrijdende overlast plaatsvindt.

Jongeren moeten kunnen opgroeien in een omgeving met kansen, perspectief en ondersteuning. We willen dat ze zich kunnen ontwikkelen, zich verbonden voelen met Winterswijk en redenen hebben om hier te werken en te blijven wonen.

Om dit te bereiken willen we het volgende doen:

Investeren in onderwijs

- We voeren het Integraal Huisvestingsplan voor schoolgebouwen uit. Daarbij zorgen we waar nodig voor passende sportvoorzieningen zoals gymzalen.
- Het middelbaar onderwijs in Winterswijk is belangrijk voor jongeren en de regio. Hiervoor zetten wij in op kwalitatief goed, aantrekkelijk en duurzaam onderwijsaanbod in Winterswijk. We gaan aan de slag met de verbetering van de samenwerking tussen onderwijs, ondernemers, politie en andere maatschappelijke organisaties.
- Vanuit de behoefte van de regionale arbeidsmarkt kijken we waar we kunnen faciliteren in kansen voor mbo- en hbo-opleidingen.

Jeugd en ondersteuning

- We willen jongeren met problemen sneller op de juiste plek krijgen door betere samenwerking tussen scholen, verenigingen, jongerenwerk, zorgorganisaties, politie en gemeente. Hiervoor gaan we vroegsignalering versterken om problemen eerder te herkennen en escalatie te voorkomen.
- We realiseren één herkenbaar en laagdrempelig aanspreekpunt binnen de gemeente waar jongeren terechtkunnen met vragen, zorgen en hulpvragen.
- We breiden de verlengde schooldag uit op de scholen waar dit nodig is. We verbeteren het concept de inclusieve bso en breiden deze verder uit.
- We breiden Maatschappelijke Diensttijd (MDT) verder uit, met als doel om jongeren actief te betrekken bij hun leefomgeving en maatschappelijke initiatieven.

Ontmoeten en activiteiten

- We realiseren laagdrempelige ontmoetingsplekken voor jongeren in Winterswijk. Ook stimuleren we initiatieven voor jeugdhonken.
- We stellen een jaarlijkse subsidiepot voor jongerenactiviteiten en evenementen beschikbaar om initiatieven vanuit jongeren te stimuleren. Daarbij helpt de gemeente initiatiefnemers actief bij vergunningen en verplichte onderzoeken via een toegankelijk initiatievenloket.

Foto: Ron Rensink

Thema 2

Een toekomstbestendig buitengebied

Een toekomstbestendig buitengebied

Het buitengebied van Winterswijk staat voor grote samenhangende opgaven. De druk op landbouw, natuur en leefbaarheid neemt toe. Tegelijkertijd hebben vraagstukken rondom stikstof, water en biodiversiteit steeds meer invloed op de ontwikkelruimte van het buitengebied. Daarbij wordt het voor jongeren en jonge gezinnen steeds lastiger om zich in het buitengebied te vestigen door een tekort aan betaalbare woningen en passende woonvormen.

Winterswijk kent een uniek landschap. Generiek landelijk of provinciaal beleid sluit vaak onvoldoende aan op de unieke verwevenheid van landbouw, landgoederen, natuur, wonen en recreatie in het Winterswijkse coulisselandschap. Daarom zetten wij in op maatwerk en een gebiedsgerichte aanpak die aansluit bij de kwaliteiten en uitdagingen van het gebied.

Wij zetten in op vitale buurtschappen, waarin ruimte blijft voor betaalbaar wonen, voorzieningen en het verenigingsleven, waarbij we bijzondere aandacht hebben voor leefbaarheid, jongeren en jonge gezinnen. Deze jonge inwoners zijn wat ons betreft onmisbaar voor de toekomstbestendigheid van het buitengebied.

In het buitengebied zien we de mix van agrariërs en ondernemers als belangrijke drager van het landschap, de leefbaarheid en de economie van het buitengebied. Wij willen hen een duidelijk en toekomstbestendig perspectief bieden. Daarvoor zetten we in op een toekomstbestendige agrarische sector waarin innovatie, vakmanschap en verduurzaming centraal staan. We willen agrarische ondernemers de ruimte geven voor slimme technieken, emissiereductie, nieuwe verdienmodellen en bedrijfsontwikkeling die passen bij het Winterswijkse coulisselandschap. Ook bieden we ruimte voor biologische landbouw.

Wij gaan voor een aanpak waarin bescherming van kwaliteit hand in hand gaat met ruimte voor ontwikkeling. Omgevingskwaliteit gaat volgens ons niet alleen over landschap en erfkwaliteit. Het gaat voor ons ook over sociale vitaliteit, toekomstbestendige bedrijven en voldoende woningen voor de volgende generatie. Daarom willen we haalbare, proportionele en transparante voorwaarden bij ruimtelijke initiatieven en een overheid die actief meedenkt bij ontwikkelingen die bijdragen aan de ambities voor Winterswijk.

<u>Om dit te bereiken willen we het volgende doen:</u>

Toekomstbestendige agrarische sector en innovatie

- We ondersteunen innovatieve initiatieven door ruimtelijke procedures beter te laten aansluiten. Hiervoor zetten we in op snellere en integrale beoordelingen.
- We denken actief mee over subsidies en regelgeving.
- Samen met gebiedspartners zoals WCL, PAN en LTO stimuleren we pilots en praktijkprojecten die bijdragen aan een sterk en toekomstbestendig buitengebied.

Wonen in het buitengebied

- We verruimen en versimpelen de mogelijkheden voor woningsplitsing, pré-mantelzorgwoningen en meerdere generaties op één erf.
- Het behoud van jongeren en jonge gezinnen in het buitengebied wegen voor ons nadrukkelijk mee in de beoordeling van plannen. We vragen bij betaalbare woningen die beter bereikbaar zijn voor jongeren, niet op elk onderdeel de hoogste ruimtelijke kwaliteit. Zo voorkomen we een stapeling van eisen die planontwikkeling onnodig vertraagt, duur of onmogelijk maakt.

Balans in de gebiedsopgaven

- We werken bij natuurontwikkeling met een duidelijk afwegingskader. Hierbij wegen we niet alleen natuurdoelen af, maar nemen we ook de gevolgen voor landbouw, landgoederen, landschapsbeheer en leefbaarheid in onze afweging mee.
- We zetten in op actieve sturing voor het behoud van vitale landbouwstructuur en voldoende areaal landbouwgrond. Versnippering van landbouwgronden en huiskavels voorkomen we zoveel mogelijk.

Versterken van biodiversiteit en ecologie

- We versterken biodiversiteit en ecologie op een betaalbare en uitvoerbare manier. Dit doen we door onder andere ecologisch bermbeheer en het versterken van landschapselementen. Bij ecologisch bermbeheer blijft verkeersveiligheid het uitgangspunt.
- We koppelen het verbeteren van biodiversiteit zoveel mogelijk aan andere opgaven zoals waterbeheer, klimaatadaptatie en ruimtelijke kwaliteit.

Bereikbaarheid buitengebied

- In geval van tussentijdse financiële overschotten investeren we extra in onderhoud en vervanging van onveilige wegen.

Een overheid die mogelijk maakt

- We zetten een gebiedsgericht team op dat initiatiefnemers begeleidt en dat korte lijnen heeft met de gemeente, provincie, waterschap en gebiedspartners.
- We versterken de ondersteuning voor initiatiefnemers in het buitengebied met hulp bij subsidies, vergunningen, regelgeving en initiatieven.

Thema 3

Bouwen aan een sterke samenleving

Foto: Ron Rensink

Sociale kracht en leefbaarheid

Winterswijk is een dorp waarin we steeds vaker te maken hebben met stedelijke problematiek. Op sociaal vlak grijpt alles in elkaar: een dak boven je hoofd, gezond zijn, financiën op orde hebben en in staat zijn om te werken, leren, opvoeden en mee te doen in de samenleving. Als iets in je leven niet goed loopt, heeft dat direct invloed op het dagelijks functioneren. We zien armoede, eenzaamheid, laaggeletterdheid en inwoners die moeite hebben om mee te komen in een samenleving waarin het tempo en de verwachtingen steeds hoger worden. Daarnaast heeft iedere buurtschap haar eigen uitdagingen op het gebied van leefbaarheid.

We geven prioriteit aan een sterke sociale basis voor een leefbaar Winterswijk. Dat betekent voor ons: sterke buurten en buurtschappen met ruimte voor ontmoeting. Hierbij horen sportieve en culturele activiteiten met passende huisvesting. We kiezen voor een samenhangende aanpak waarin bestaanszekerheid, gezondheid, preventie en leefbaarheid centraal staan.

Daarom gaan we investeren in wijken, buurten en buurtschappen. Dit doen we door het ondersteunen van verenigingen en vrijwilligers, daarbij zorgen we voor voorzieningen die toegankelijk en dichtbij blijven. We spelen samen met onze partners in op de toenemende zorgvraag en arbeidsmarktkrapte. Hiervoor zetten we in op passende ondersteuning, langer zelfstandig thuis wonen en innovatieve vormen van zorg. Met actieve inzet op vroegsignalering voorkomen we zoveel mogelijk problemen.

We zetten in op het doorbreken van complexe problematiek die van generatie op generatie wordt overgedragen. Daarbij gaan we voor een armoedevrij Winterswijk, waar mensen naar elkaar omkijken, mee kunnen doen en zich verbonden voelen met hun buurt, vereniging of gemeenschap. Hier krijgen jongeren kansen om op te groeien en zich te ontwikkelen. We willen dat senioren prettig en zelfstandig kunnen blijven wonen en gaan voor voorzieningen die bijdragen aan ontmoeting en sociale samenhang.

<u>Om dit te bereiken willen we het volgende doen:</u>

Sterke buurten en sociale samenhang

- We versterken buurt- en wijkgericht werken door initiatieven vanuit buurten en wijken actief te ondersteunen en meer eigenaarschap bij inwoners te leggen.
- Vanuit de brede wijkaanpak gaan wij actief aan de slag met buurten waar veel sociale problematiek voorkomt.
- Door cofinanciering faciliteren we meer ontmoetingsplekken. Dit doen we door het beschikbaar stellen van een eenmalige bijdrage.

Bestaanszekerheid en ondersteuning

- We gaan het aanbod binnen de meedoenregeling en andere inkomensondersteunende regelingen verruimen. Hierbij hebben we extra aandacht voor kinderen. We zorgen voor betere toegankelijkheid en bekendheid van deze regelingen.
- We gaan meer capaciteit beschikbaar stellen voor nazorg en begeleiding om herhaling van problemen en terugvallen zoveel mogelijk te voorkomen.
- We realiseren een stevig lokaal team dat passende ondersteuning biedt.

Voorzieningen

- We houden muziek- en cultuuronderwijs toegankelijk voor kinderen en jongeren.
- We brengen de subsidie voor Zwembad Jaspers structureel op orde, zodat de organisatie toekomstbestendig blijft functioneren zonder jaarlijkse incidentele aanvullingen.
- We ondersteunen een sterke streekomroep met een lokale hub in Winterswijk.
- We helpen Scouting Winterswijk met het realiseren van toekomstbestendige huisvesting die zelfstandig kan worden geëxploiteerd.
- We zorgen voor passende huisvesting voor Boogie Woogie.

Thema 4

Ruimte om te wonen, werken en ontmoeten

Foto: Trebbe

Ruimte om te wonen, werken en ontmoeten

Winterswijk is een gemeente waar mensen willen wonen, werken, ontmoeten en ondernemen. Dit legt druk op de beschikbare ruimte, elke vierkante meter kan immers maar één keer worden ingevuld. Dit maakt dat er keuzes gemaakt moeten worden over hoe we omgaan met de beperkte ruimte. Er zijn te weinig woningen, de lokale bedrijvigheid groeit en de verkeersdrukte neemt toe. Op veel plaatsen is sprake van parkeerdruk, behoefte aan vergroening en ontmoetingsplekken. De fysieke leefomgeving is daarbij meer dan alleen ruimte, stenen en infrastructuur: het is voor ons ook de plek waar mensen samenkomen, elkaar tegenkomen en waar gemeenschappen ontstaan.

Wij bouwen aan een Winterswijk waar iedereen zich thuisvoelt. We richten ons op het aantrekken en behouden van jongeren en jonge gezinnen. Ook hebben we speciale aandacht voor de doorstroming van senioren. Ons brede aanbod aan voorzieningen en succesvolle winkelcentrum maakt onze gemeente aantrekkelijk en onderscheidend. Een goede bereikbaarheid is hiervoor belangrijk.

Om dit te bereiken gaan we aan de slag met het realiseren van voldoende passende woningen voor jong en oud in een prettige leefomgeving. Onze regiofunctie willen we versterken. We zetten in op goede bereikbaarheid en een sterk ondernemersklimaat. Hierbij zorgen we voor goede voorzieningen, een aantrekkelijk groen centrum en een leefomgeving die uitnodigt om te verblijven. Daarmee zetten we in op een inrichting van de leefomgeving die niet alleen functioneel is, maar ook actief bijdraagt aan ontmoeting en een sterke gemeenschap.

<u>Om dit te bereiken willen we het volgende doen:</u>

Wonen en wijken

- We zien de noodzaak voor een nieuwe woonwijk, waarbij we kansen zien om een groot deel van de opgave sociale huur te realiseren in een gemengde wijk. We staan open voor goede initiatieven.
- We zetten in op duidelijke procedures en maken deze eenvoudiger en begrijpelijker. De gemeente denkt actief mee met initiatiefnemers. Waar dat kan, geven we ruimte.
- We sluiten aan bij onze wettelijke verplichting van 30% sociale huur. In onze afspraken met De Woonplaats zetten we in op het zoveel mogelijk toevoegen van woningen.
- We investeren in de openbare ruimte in vergroening, klimaatadaptatie, speelplekken en ontmoetingsplekken. We kijken daarbij actief hoe we het toekomstig onderhoud betaalbaar houden. Bewoners laten we meedenken over de inrichting en waar mogelijk het onderhoud van hun eigen omgeving.

Veiligheid en bereikbaarheid

- We verbeteren de verkeersveiligheid op en rondom de markt. We houden de markt bereikbaar voor bestemmingsverkeer en kort parkeren, maar sluiten hem af voor doorgaand verkeer.
- We verbeteren de verkeerscirculatie rondom het Vrijheidspark.
- We zorgen voor een toekomstbestendige, veilige en bereikbare parkeerstructuur voor auto’s en fietsen. Daarbij kijken we nadrukkelijk naar ruimte-efficiënte oplossingen, zoals verhoogde parkeervoorzieningen op strategische locaties. Gratis parkeren blijft het uitgangspunt.

- We voeren een actieve lobby voor het oplossen van knelpunten op de rondwegen en zetten in op betere en snellere ov-verbindingen, ook over de grens.
- De beschikbare handhavingscapaciteit zetten wij risicogericht in op grote impactvolle situaties die de veiligheid, gezondheid of leefbaarheid aantasten. Bij kleine situaties werkt het goede gesprek vaak beter dan de boze brief.

Bedrijvigheid

- We stellen samen met ondernemers en de provincie een revitaliseringsaanpak op voor bestaande bedrijventerreinen, zodat deze aantrekkelijk en toekomstbestendig worden.

Duurzaamheid

- We helpen inwoners actief bij energiebesparing en isolatie. Het tempo van aardgasvrij maken van woningen wordt afgestemd op de beschikbare netcapaciteit.
- We maken subsidieregelingen meer toegankelijk, hierbij hebben we specifiek oog voor de minder kapitaalkrachtige inwoners.

Aan de slag

Dit akkoord geeft richting op hoofdlijnen. In de komende bestuursperiode ligt de nadruk op de verdere uitwerking en uitvoering van deze afspraken. Daarbij werken wij de ambities uit in concrete plannen, maatregelen en projecten die bijdragen aan de opgaven van onze gemeente.

Bij de totstandkoming van dit akkoord hebben wij een ambtelijke toets laten uitvoeren. Daarmee hebben we een realistisch beeld gekregen van de huidige situatie, de opgaven die voor ons liggen en de mogelijkheden om onze ambities waar te maken. Op basis van de kennis van dit moment zien we voldoende mogelijkheden om met de uitvoering aan de slag te gaan.

We realiseren ons dat omstandigheden kunnen veranderen. Daarom blijven we gedurende de bestuursperiode de voortgang volgen en sturen we waar nodig bij. Zo zorgen we ervoor dat onze plannen aansluiten bij de actualiteit en uitvoerbaar blijven. Hierbij blijven onze algemene uitgangspunten uit dit akkoord altijd leidend.

Tegelijkertijd zijn we realistisch over wat mogelijk is. Niet alles kan tegelijk. Bij de uitvoering van dit akkoord houden we rekening met de beschikbare ambtelijke capaciteit en de financiële ruimte van de gemeente. Dat betekent dat er soms keuzes gemaakt moeten worden over tempo, prioriteit of fasering. Door zorgvuldig af te wegen en transparant te zijn over die keuzes, werken we stap voor stap aan de uitgangspunten uit dit akkoord.

Bijlage 1
Voorgenomen portefeuilleverdeling

Het college werkt als één team aan de uitvoering van dit akkoord. Om de voortgang en bestuurlijke verantwoordelijkheid helder te organiseren, worden de onderwerpen verdeeld over de verschillende portefeuilles van de wethouders en burgemeester.

Burgemeester

- Openbare orde en veiligheid
- Internationale en regionale samenwerking
- Lobby (algemeen)
- 100% Winterswijk
- Communicatie
- Informatieveiligheid
- Burgerzaken
- Omgevingsdienst

VW (1e loco)

- Financiën
- Economie
- Vastgoed & Accommodaties
- Mobiliteit & Verkeer
- Openbare Ruimte
- Sport
- Lobby (M50)

D66 (2e loco)

- Onderwijs inclusief IHP
- Jeugdzorg
- Cultuur & erfgoed
- Asiel & Vluchtelingen
- Evenementen
- Duurzaamheid en klimaat
- Lobby (SKB)
- Personeel en organisatie (incl. bedrijfsvoering)

Bijlage 1
Voorgenomen portefeuilleverdeling

PvdA (3e loco)

- Bestaanszekerheid
- Werk, inkomen en participatie
- Kansengelijkheid
- Welzijn & WMO
- Jeugd
- Ouderen
- Wijkaanpak
- Spelen & Speeltuinen
- Gezondheid

VW (4e loco)

- Ruimtelijke Ordening
- Woonbeleid & Volkshuisvesting
- Buitengebied (inclusief WCL)
- Natuur, Water & Landschap
- Recreatie & Toerisme
- Verduurzaming